

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 10.5.2000
KOM (2000) 279 slutlig

2000/0116 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om främjande av el från förnybara energikällor på den inre marknaden för el

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

1 INLEDNING

Det grundläggande målet för detta förslag till direktiv är att skapa ett regelverk som kan på medellång sikt främja en betydande ökning av produktionen av el från förnybara energikällor i EU. Det är en viktig del av de åtgärder som syftar till att uppfylla EU:s åtagande från Kyoto att minska utsläppen av växthusgaser, och måste ses i ljuset av det vägledande målet att fördubbla andelen förnybar energi från nuvarande 6 % till 12 % av den inre bruttoförbrukningen av energi, såsom fastställdes i vitboken om förnybara energikällor som godkändes av energiministerrådet i maj 1998.

För att direktivets syfte skall uppnås föreslås det i direktivet att medlemsstaterna skall åläggas att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de förnybara energikällornas andel utvecklas i enlighet med de energi- och miljömål som ställts upp, på nationell nivå såväl som på gemenskapsnivå. Medlemsstaterna måste därför fastställa och uppfylla nationella mål för den framtida inhemska förbrukningen av el från förnybara energikällor, som är förenliga med vitboken om förnybara energikällor och nationella åtaganden att minska utsläppen av växthusgaser i ljuset av åtagandena från Kyoto. Dessa mål och de åtgärder som vidtas för att uppnå dem skall sammanställas i en årlig rapport som offentliggörs av alla medlemsstater. Kommissionen skall därefter göra en utvärdering och offentliggöra en rapport om medlemsstaternas politik i ljuset av vitboken och åtagandena från Kyoto.

När det gäller de stödsystem som för närvarande tillämpas i medlemsstaterna har kommissionen slagit fast att man inte har tillräckligt underlag för att vid denna tidpunkt införa ett harmoniserat stödsystem på gemenskapsbas i vilket priset för el från förnybara energikällor fastställs genom gemenskapsövergripande konkurrens mellan producenter av el från förnybara energikällor, i synnerhet vad gäller direkt prisstöd som i praktiken är den viktigaste formen av stöd. Kommissionen anser emellertid att ett sådant regelverk fortfarande bör vara målet, eftersom det på medellång sikt sannolikt skulle leda till lägre priser på el från förnybara energikällor och ge denna el en ökad genomslagskraft på den inre marknaden. För att skapa lika konkurrensvillkor på den inre elmarknaden är det dessutom nödvändigt för kommissionen att, utan att det påverkar tillämpningen av dess skyldigheter i enlighet med artikel 88.1 i EG-fördraget, utvärdera stödsystem för samtliga energikällor. I utkastet till direktivet åläggs därför kommissionen att övervaka tillämpningen av stödsystem för producenter av el från förnybara likväl som från konventionella energikällor i medlemsstaterna samt att lägga fram en rapport om den erfarenhet som har erhållits genom tillämpningen av de olika nationella stödsystemen i medlemsstaterna. Om så är nödvändigt mot bakgrund av slutsatserna i denna rapport kommer kommissionen att lägga fram ett förslag för en gemenskapsram avseende stödsystem för el från förnybara energikällor på grundval av de principer som redan har definierats i detta direktiv.

För att se till att handeln med el från förnybara energikällor blir både tillförlitlig och praktiskt möjlig, krävs i förslaget till direktiv att alla medlemsstater inför ett system för ursprungscertifiering av el från förnybara energikällor.

I direktivet anges slutligen ett antal kompletterande åtgärder i avsikt att skapa rättvisa konkurrensförhållanden och underlätta för el från förnybara energikällor på den inre elmarknaden, framför allt med avseende på myndighetsförfaranden och elnät.

2 GENOMGÅNG AV FÖRSLAGET

2.1 Mål för förbrukningen av el från förnybara energikällor (artikel 3)

Främjande av förnybara energikällor är en viktig prioritering för gemenskapen, av säkerhetsskäl och för att diversifiera energiutbudet, för att skydda miljön och för den sociala och ekonomiska sammanhållningen. Detta angavs särskilt i kommissionens vitbok om förnybara energikällor, som godkändes av rådet och Europaparlamentet¹.

Eftersom förnybara energikällor kan bidra avsevärt till fullgörandet av gemenskapens åtaganden att minska växthusgaserna, är deras utbredning i EU ett viktigt inslag i det åtgärdspaket som krävs för att följa Kyoto-protokollet, liksom i det politiska åtgärdspaket som eventuellt krävs för att fullgöra ytterligare åtaganden.

De förnybara energikällorna spelar också en viktig roll i den process för att införliva miljöfrågor i energipolitiken som Europeiska rådet krävde vid sitt möte i Cardiff 1998 mot bakgrund av målen om en hållbar utveckling och om en integration av miljöpolitiken i övrig gemenskapspolitik, vilka gavs ökad tyngd genom Amsterdamfördraget (artikel 6 i EG-fördraget).

Mot bakgrund av möjligheterna till ytterligare utveckling av förnybara energikällor i gemenskapen sattes det i vitboken upp ett vägledande mål på 12 % av den inre bruttoförbrukningen av energi för gemenskapen som helhet senast 2010. Man måste komma ihåg att i vitboken har denna andel om 12 % av de förnybara energikällorna i den inre bruttoförbrukningen av energi räknats om till en specifik del för förbrukning av el producerad från förnybara energikällor till 22,1 %. Vitboken innehåller med andra ord prognoser för den utveckling av el från förnybara energikällor som behövs för att elsektorn skall nå det övergripande målet på 12 %. Att öka denna del till 22,1 % kräver ökade ansträngningar på gemenskapsnivå samt i medlemsstaterna.

Mot bakgrund av detta diskuterades i arbetsdokumentet ”El från förnybara energikällor och den inre marknaden för el” huruvida bindande mål för förbrukningen av el från förnybara energikällor skulle fastställas på gemenskapsnivå för alla medlemsstater. Såsom framhålls i arbetsdokumentet finns det vägande argument för ett sådant tillvägagångssätt. Om sådan mål sattes upp på lämpligt sätt skulle de kunna bidra till att 12 %-målet i vitboken om förnybara energikällor uppnås och skulle sannolikt kunna ge ett betydande bidrag till att uppnå EU:s åtaganden från Kyoto-mötet.

Å andra sidan finns det goda skäl till att bevara en hög grad av flexibilitet för medlemsstaterna, så att de i ljuset av respektive nationella förhållanden kan välja den

¹ Meddelande från kommissionen: Energi för framtiden: förnybara energikällor – vitbok för en gemenskapsstrategi och handlingsplan (KOM(97) 599 slutlig), rådets resolution av den 8 juni 1998 om förnybara energikällor (EGT C 198, 24.6.1998, s. 1), Europaparlamentets resolution om det ovan nämnda meddelandet från kommissionen (A4-0207/98).

strategi som ter sig bäst lämpad för att de skall kunna uppnå sina åtaganden avseende klimatförändringen, och för att de om nödvändigt skall kunna anpassa strategierna i förhållande till framtida utveckling.

Under alla omständigheter, och oaktat behovet av viss flexibilitet, är det ytterst viktigt att de förnybara energikällorna får en kraftigt ökad betydelse i alla medlemsstater och att medlemsstaterna arbetar aktivt för att uppnå detta mål. Ett gemenskapsdirektiv måste tillhandahålla det nödvändiga regelverket för en sådan utveckling.

Som en följd av detta föreslås i förslaget till direktiv att medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att se till att förbrukningen av el från förnybara energikällor utvecklas i överensstämmelse med ovannämnda energi- och miljömål. Medlemsstaterna skall därför ha följande skyldigheter:

- De skall varje år fastställa och uppnå nationella mål för den inhemska framtida förbrukningen av el från förnybara energikällor uttryckt i kilowattimmar eller som procentuell andel av elförbrukningen under de kommande tio åren. Målen skall vara förenliga med målen i vitboken om förnybara energikällor och särskilt med den andel om 22,1 % el från förnybara energikällor i EU:s totala elförbrukning senast 2010 som hänvisas till i bilaga 1 till detta direktiv. De skall också vara förenliga med de åtaganden beträffande klimatförändringen som gemenskapen gjorde i Kyoto.
- De skall varje år offentliggöra sina nationella mål och de åtgärder som har vidtagits och kommer att vidtas på nationell nivå för att uppfylla dessa mål.

Detta innebär att den faktiska nivån på de mål som varje enskild medlemsstat fastställer, liksom mixen av el från förnybara energikällor för att uppnå målen, i sin helhet omfattas av subsidiaritetsprincipen – dock under förutsättning att de nationella målen, enskilt och sammantaget, är förenliga med de mål som anges i vitboken, med de åtaganden beträffande klimatförändringen som Europeiska unionen gjorde i Kyoto och med de nationella åtaganden beträffande klimatförändringen som gjorts i detta sammanhang.

Enligt förslaget till direktiv skall kommissionen vara skyldig att regelbundet bedöma huruvida de nationella målen uppfyller dessa kriterier, dvs. huruvida de överensstämmer med målen i vitboken och de åtaganden som gjordes i Kyoto, och offentliggöra sina slutsatser i en årsrapport. Om kommissionen slår fast att de nationella målen inte uppfyller ovannämnda krav kommer den att till Europaparlamentet och rådet lägga fram förslag till individuella och bindande nationella mål.

För att ge medlemsstaterna vägledning om vilka nationella mål som är förenliga med vitboken, ges i direktivets inledning indikationer på de nivåer som de nationella målen lämpligen skall ligga på för att uppfylla målet i vitboken skall beräkningen av medlemsstaternas vägledande mål för el från förnybara energikällor grundas på principen att målen kollektivt skall vara förenliga med målet i vitboken och att detta

skall nås genom en gemensam ansträngning som grundas på tekniska och ekonomiska potentialer i varje medlemsstats stödsystem (artikel 4)².

Medlemsstaterna använder olika stödmekanismer på nationell nivå för el från förnybara energikällor, såsom investeringsstöd, skattebefrielse eller skattelättnader, skatteåterbetalningar och stöd för det pris som betalas till producenten (direkt prisstöd). I de flesta medlemsstater är direkt prisstöd det huvudsakliga verktyget för att främja el från förnybara energikällor. Trots att kostnaderna minskar snabbt på grund av tekniska framsteg och skalekonomiska effekter, räknar man med att stödet förblir nödvändigt på medellång sikt.

I system med direkt prisstöd får producenter av el från förnybara energikällor enligt statliga regleringar direkt eller indirekt ekonomiskt stöd i form av en subvention per levererad och såld kilowattimme. För närvarande finns det i EU väsentligen två kategorier av direkta prisstödsmechanismer, i) kvotbaserade system och ii) system med fasta priser.

i) kvotbaserade system, som finns i främst Förenade kungariket, Irland och Nederländerna, och som planeras att införas i Danmark och i Flandern, bygger på att priset sätts genom konkurrens mellan producenter av el från förnybara energikällor om det tillgängliga stödet, efter ett beslut av medlemsstaten om den önskvärda nivån el från förnybara energikällor. Två olika mekanismer är i dag i bruk: gröna certifikat och offentlig upphandling.

I ett system med **gröna certifikat** säljs el från förnybara energikällor till marknadspriser. För att finansiera merkostnaden för att producera el från förnybara energikällor och för att se till att det produceras önskvärd mängd el från förnybara energikällor åläggs samtliga förbrukare att köpa ett visst antal gröna certifikat av producenter av el från förnybara energikällor, motsvarande en bestämd procentandel, eller kvot, av deras sammanlagda elförbrukning och elproduktion. Eftersom konsumenterna vill köpa certifikaten så billigt som möjligt, utvecklas en andrahandsmarknad för certifikat där producenter av el från förnybara energikällor konkurrerar med varandra om försäljningen av gröna certifikat.

I en modell med **offentlig upphandling** lägger staten ut en serie anbudsinfordringar för leverans av el från förnybara energikällor. Elen levereras därefter till det lokala distributionsföretaget på kontraktbasis till det pris som anbudsinfordringen resulterar i. Merkostnaderna för köp av el från förnybara energikällor läggs genom en särskild avgift på slutkonsumenten av elen.

ii) System med fast pris, som i dag används i flera EU-länder, framför allt i Tyskland och Spanien, kännetecknas av att ett särskilt pris sätts på el från förnybara energikällor som elföretagen, vanligen distributionsföretag, måste betala till inhemska producenter av el från förnybara energikällor. I ett sådant system fastställs i princip inga kvoter eller maximigränser för el från förnybara energikällor i medlemsstaterna. Denna gräns eller kvot sätts dock indirekt genom det pris som fastställs för el från förnybara energikällor. En variant på systemet med fast pris är en mekanism med en fast premie, som innebär att staten fastställer en fast premie

² Detaljerad information om de data och metoder som används kommer att göras tillgänglig av kommissionen under lagstiftningsförfarandet.

eller miljöbonus som betalas till producenter av el från förnybara energikällor utöver det normala priset eller spotpriset på el. I de fall då de fasta priserna står i relation till marknadspriserna för el är skillnaden i verkligheten liten mellan systemet med fast pris och det med en fast premie. Staten kan revidera det fasta priset eller den fasta premien för ta hänsyn till sjunkande kostnader.

De system som beskrivs ovan, särskilt systemen med fast pris, har i allmänhet varit mycket framgångsrika när det gäller att kraftigt öka de förnybara energikällornas andel av gemenskapens elproduktion. Det kommer att vara nödvändigt att fortsätta att tillämpa och förstärka dessa system inom de gränser som fastställs i EG-fördraget, i synnerhet artiklarna 87 och 88 i detta, för att uppnå de nationella mål som medlemsstaterna enligt direktivet kommer att vara skyldiga att fastställa och så länge elpriserna inte fullt ut avspeglar energikällornas sociala och miljömässiga kostnader respektive fördelar. Frågan är emellertid hur dessa system bör anpassas till de nya ramvillkoren på den inre elmarknaden. Det skulle vara önskvärt om den prisstödda marknaden för el från förnybara energikällor så småningom kunde gynnas av fördelarna med den framväxande inre marknaden, vilket i praktiken skulle innebära möjligheter till gemenskapsomfattande *handel* och *konkurrens* mellan likvärdiga leverantörer av el från förnybara energikällor. Både handel och konkurrens skulle förvisso öka andelen el från förnybara energikällor i gemenskapen genom att leda till lägre kostnader och göra det lättare att till fullo utnyttja potentialen för utveckling av förnybara energikällor i gemenskapen, som ofta är beroende av geografiska omständigheter.

För närvarande finns emellertid inga möjligheter till gemenskapsomfattande handel och konkurrens när det gäller prisstött el från förnybara energikällor. I alla befintliga prisstödssystem beviljas i själva verket stöd enbart till produktion av el från förnybara energikällor som säljs av nationella producenter till den nationella marknaden.

Detta inslag i de befintliga systemen skulle kunna förändras genom att det fastställdes ett regelverk för en gradvis övergång från helt nationella system till system i vilka alla producenter i gemenskapen kan delta. Detta skulle gradvis leda till att det uppstod en gemenskapsomfattande marknad för el från förnybara energikällor inom den inre elmarknaden. I princip finns det två metoder att uppnå detta mål:

Den första metoden skulle innebära att medlemsstaterna fortsätter att tillämpa sina nationella stödssystem, under förutsättning att de är förenliga med reglerna om statligt stöd, men upphör att träffa sitt urval på grundval av nationalitet, och att de även tillåter deltagande av utländska producenter samt, i slutändan, dessas handel och konkurrens inom sektorn för förnybara energikällor. Fördelen med denna metod är att den i princip inte påverkar de nationella systemen, vilket är i linje med subsidiaritetsprincipen, men att systemen öppnas upp för utländska producenter. Nackdelen är emellertid att förekomsten av olika system, även om dessa är öppna för utländska deltagare, kan leda till snedvridningar av marknaden, bl.a. genom att alla producenter av el från förnybara energikällor försöker dra nytta av det nationella system som erbjuder de bästa villkoren, t.ex. i fråga om de priser som betalas.

En annan möjlighet skulle vara att ersätta de nationella systemen med ett system som är harmoniserat på gemenskapsnivå, dvs. ett enda system som är tillämpligt i hela gemenskapen. Därmed skulle de ovannämnda nackdelarna med flera olika nationella system kunna undvikas. Med tanke på att erfarenheterna av de olika

prisstödsmekanismerna på nationell nivå är relativt begränsade, inte minst när det gäller det innovativa systemet med ”gröna certifikat”, skulle det emellertid vara svårt att bestämma hur en sådan mekanism lämpligen borde utformas. Mot bakgrund av det underlag som finns att tillgå, kan man för närvarande inte dra slutsatsen att endera av dessa modeller bör utgöra den enda basen för en inre marknad för el från förnybara energikällor.

Med hänsyn till detta och med tanke på de många synpunkter som inkommit i denna fråga har kommissionen kommit fram till att direktivet i detta skede inte skall innehålla regler om prisstödssystem. Fördelen med denna lösning är att den ger mer tid att på grundval av de erfarenheter som görs på nationell nivå under den närmaste framtiden utarbeta gemenskapsregler, och den förefaller vara motiverad så länge den andel el från förnybara energikällor som gynnas av nationellt prisstöd i gemenskapen är relativt liten.

På medellång sikt bör emellertid systemen med direkt prisstöd anpassas till den inre marknadens principer, i första hand för att främja en ytterligare utveckling av el från förnybara energikällor genom ökade möjligheter till handel och konkurrens, men också för att undvika eventuella konflikter med gemenskapslagstiftningen när andelen el från förnybara energikällor ökar.

Vid beaktande av en sådan anpassning bör man inte bara ta hänsyn till direkta stödssystem utan till alla befintliga former av stöd för att få en fullständig bild och säkerställa överensstämmelse mellan de olika stödformerna. I syfte att skapa lika konkurrensvillkor på den inre marknaden för el är det dessutom nödvändigt att bedöma stödssystem med de konventionella källorna för el och hur de sistnämnda påverkar marknaden för el från förnybara energikällor. I direktivet åläggs kommissionen därför att övervaka tillämpningen av befintliga stödssystem i medlemsstaterna och senast fem år efter direktivets ikraftträdande lägga fram en rapport om de erfarenheter som har gjorts med tillämpningen av de olika nationella stödssystemen i medlemsstaterna. Om så är nödvändigt mot bakgrund av slutsatserna i denna rapport kommer kommissionen att lägga fram ett förslag för en gemenskapsram avseende stödssystem för el från förnybara energikällor. För att redan på detta stadium ge ett visst perspektiv fastställs emellertid i direktivet följande principer, vilka skall ligga till grund för utformningen av ett sådant framtida förslag:

- Förenlighet med principerna för den inre elmarknaden.
- Hänsyn till olika teknikers särdrag.
- Effektivitet och enkelhet.
- Tillräckliga övergångsbestämmelser för att bibehålla investerarnas förtroende och undvika kostnader som inte är täckta.

Det bör påpekas att detta tillvägagångssätt inte innebär att det inte kommer att finnas några gemensamma bestämmelser som är tillämpliga på stödssystem förrän de framtida gemenskapsreglerna har fastställts. Kommissionen bedömer huruvida systemen är förenliga med reglerna om statligt stöd på grundval av gemenskapens riktlinjer om statligt stöd för miljöskydd. Kommissionen har nyligen lagt fram ett förslag till en reviderad version av dessa riktlinjer. De reviderade riktlinjerna kommer att göra det lättare att tillämpa nationella stödssystem för el från förnybara

energikällor, genom att klara och gynnsamma regler fastställs samtidigt som efterlevnaden av fördragets regler om statligt stöd säkerställs.

Kommissionen vidhåller att framsteg måste göras med att anta dess förslag från 1997 till rådets direktiv om en omstrukturering av gemenskapens regelverk för beskattning av energiprodukter (KOM(97) 30 slutlig, av den 12.3.1997). Detta förslag syftar till att inrätta en ny gemenskapsram som gör det möjligt att omstrukturera de nationella skattesystemen och bättre uppnå de nationella målen för bland annat miljö- och energipolitik, samtidigt som det viktiga gemenskapsmålet med den inre marknaden följs.

2.2 Ursprungsgaranti

Det finns ett behov för mekanismer som gör det möjligt att identifiera el från förnybara energikällor som säljs på den inre marknaden. Erfarenheterna på nationell nivå har visat att konsumenterna i allt högre grad är intresserade av att köpa miljövänlig el, även om denna för närvarande är dyrare än konventionell el. Dessutom kan t.ex. ekologiskt motiverade skattesystem i medlemsstaterna kräva att ursprunget för importerad el identifieras när det gäller vilken primär energikälla som har använts.

Mot bakgrund av ovanstående och för att handeln med el från förnybara energikällor skall kunna förlöpa effektivt krävs ett system för att garantera ursprunget som gör att köparna kan vara säkra på att den el de köpt härrör från förnybara källor. Om ett sådant system inte finns, är det inte bara svårt för potentiella importörer att identifiera producenter av el från förnybara energikällor, utan det kan också bli besvärligt att sälja el från förnybara energikällor genom flera led. Av skäl som anges i punkt 2.5 föreslås att el från stora vattenkraftverk över 10 MW skall tas med i certifieringen. Ett centralt EU-system för kontroll och verifiering skulle av flera skäl vara den bästa lösningen på frågan om garantier för ursprunget av el från förnybara energikällor. Men enligt förslaget skall varje medlemsstat, åtminstone tills vidare, ansvara för utfärdande av garantier till producenter av el från förnybara energikällor inom sitt respektive territorium. I garanticertifikaten skall det anges vilka energikällor som elen härrör från. I överensstämmelse med de argument som anges i punkt 2.5 skall det i certifikat som omfattar vattenkraftverk anges om kapaciteten är över eller under 10 MW. Medlemsstaterna skall ömsesidigt erkänna certifikaten. Efter samråd med nationella experter kommer kommissionen att överväga vilken form och vilka tillvägagångssätt medlemsstaterna bör följa när de utfärdar garantier vid rapporteringen om genomförandet av direktivet. Vid det tillfället kommer kommissionen att föreslå ytterligare åtgärder på det här området om det anses nödvändigt.

Man måste emellertid vara medveten om att fusk på det här området kommer att vara ett problem som man måste försöka undvika redan från början. Garantierna kommer att vara värdefulla, och utan lämpliga kontrollmetoder finns det risk att de lockar till fusk. För att möjliggöra ett fungerande ömsesidigt erkännande är det viktigt att det finns ett ömsesidigt förtroende. För att det förtroendet skall stimuleras och växa fram innehåller det föreslagna direktivet bestämmelser om i) att medlemsstaterna skall inrätta erforderliga system så att garantigivningen blir både noggrann och tillförlitlig, ii) att medlemsstaterna skall lämna in en årlig rapport om åtgärder mot fusk, iii) att kommissionen, med de nationella rapporterna som underlag, med jämna mellanrum skall sammanställa en sammanfattande rapport samt iv) att "uppföljningsgruppen" av

nationella experter, som inrättas inom ramen för uppföljningen av eldirektivet, minst en gång per år skall diskutera erfarenheterna på det här området och eventuella åtgärder eller förbättringar som kan behövas. Dessutom fastställs i direktivet att kommissionen skall bilägga tvister, t.ex. mellan medlemsstater om giltigheten av sådana garantier.

2.3 Myndighets- och planeringsförfaranden (artikel 6)

Ett stort hinder för en ytterligare utbyggnad av elproduktionen från förnybara energikällor i EU utgörs av de myndighets- och planeringsförfaranden som nya elproducenter måste följa. Detta problem har poängterats av ett antal branschorganisationer inom vindkraft och andra förnybara energikällor.

Artikel 4–6 i eldirektivet 96/92/EG innehåller de grundläggande reglerna på detta område, framför allt föreskrivs att reglerna inom tillståndsförfaranden skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

Det bör emellertid framhållas att dessa regler, som ofta är utformade för att gälla såväl för större kraftverk som för mindre anläggningar för förnybara energikällor, innebär en stor arbetsbörda för producenter av el från förnybara energikällor, eftersom den producentkategorin är liten totalt sett och den genomsnittliga anläggningsstorleken är begränsad.

Under dessa omständigheter och med hänsyn till behovet av att underlätta för producenter av el från förnybara energikällor i hela EU, är det rimligt att anta att en harmonisering på det här området skulle medföra betydande fördelar. Men ett sådant tillvägagångssätt skulle också ha en del nackdelar. Planeringsförfarandena varierar i betydande grad från medlemsstat till medlemsstat, bl.a. därför att man måste ta hänsyn till de vitt skilda omständigheterna i fråga om miljö, befolkning och federal förvaltning i gemenskapen.

Under dessa omständigheter och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen föreslås att det inte införs någon bestämd harmonisering på det här området.

Trots det krävs en insats för att komma framåt på det här området. Därför innehåller det föreslagna direktivet följande krav:

i) Alla medlemsstater skall se över nuvarande bestämmelser om planering och myndighetskontakter som nya producenter av el från förnybara energikällor måste följa. Syftet med detta skall vara att bestämma vilka eventuella åtgärder som kan vidtas för att minska de hinder som lagstiftningen innebär när det gäller att öka produktionen av el från förnybara energikällor. Åtgärderna kan bestå i a) att inrätta ett enda inlämningsställe för tillståndsansökningar, b) att trygga samordningen mellan de olika förvaltningsmyndigheter som är inblandade och att fastställa rimliga handläggningstider, c) att inrätta en ”gräddfil” för producenter av el från förnybara energikällor i form av ett snabbplaneringsförfarande, d) att där så är tillämpligt införa bestämmelser som innebär att en sökande automatiskt får tillstånd om den ansvariga myndigheten inte fattat beslut om ansökan inom en viss tid, e) att ta fram särskilda riktlinjer för projektering av elproduktion från förnybara energikällor, f) att utarbeta utvecklingsplaner på nationell, regional eller lokal nivå, i vilka man pekar ut områden där det är lämpligt att bygga upp ny produktionskapacitet för el från

förnybara energikällor, samt g) att inrätta utbildningsprogram för personal som handlägger tillståndsärenden.

ii) Alla medlemsstater skall lägga fram en rapport om ovanstående. I rapporten skall man tala om vad man kommit fram till när det gäller vilka åtgärder som skall vidtas. Rapporten skall lämnas in senast två år efter det att det föreslagna direktivet har trätt i kraft. Kommissionen kommer att på grundval av medlemsstaternas rapporter lägga fram en rapport om medlemsstaternas erfarenheter och belysa de bästa lösningarna.

2.4 Frågor om anslutning till nätet och nätutbyggnad (artikel 7)

Producenter av el från förnybara energikällor måste vara säkra på att de kan mata in el i kraftöverföringsnätet. Detta är särskilt viktigt för förnybara energikällor, som ofta är små projekt och därmed ekonomiskt sårbara för avbrott i elleveranserna.

Utkastet till direktivet innehåller därför en bestämmelse enligt vilken medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att operatörer av kraftöverföringsnät beviljar prioriterat tillträde på sitt territorium för överföring av el från förnybara energikällor.

För att producenter av el från förnybara energikällor skall kunna mata in el i nätet måste de först anslutas till det. Det kan kräva kostsamma installationsarbeten, i synnerhet för vindkraftverk, som ofta är belägna långt bort från nätet. Anslutningskostnaderna kan därför innebära en avsevärd ökning av den totala investeringskostnaden, och det innebär ett hinder för nya anläggningar. Det gäller särskilt för förnybara energikällor på grund av dessa anläggningars begränsade storlek: anslutningen svarar för en betydligt större andel av den totala investeringen per anläggning för förnybara energikällor än för konventionella anläggningar.

Allteftersom nya elproducenter ansluts kan det dessutom krävas utbyggnad av nätet, dvs. installation av nya kraftledningar eller förstärkning av befintliga. Frågan om vem som skall betala för dessa investeringar i nätutbyggnad kan ha betydelse för hur snabbt el från förnybara energikällor kan komma in på marknaden.

Å andra sidan kan en anslutning av en ny elproducent innebära fördelar för nätet. Om en ny elproducent ansluts i ett lämpligt avsnitt av nätet kan han bli en förstärkning av nätet genom sin blotta existens och på så sätt "sträcka ut" eller stödja det. Det kan leda till att utbyggnader som planerats av nätoperatören inte behövs eller kan skjutas på framtiden.

För att den inre elmarknaden skall fungera väl måste den erbjuda rättvisa konkurrensvillkor för alla befintliga och nya elproducenter. För det krävs att de avgifter som läggs på producenter av el från förnybara energikällor och som avser anslutningen till nätet på ett riktigt sätt återspeglar de kostnader och den nytta som anslutningen medför. Annars blir kostnaderna för anslutning och nät drift ett orättvist hinder.

Det är värt att notera att artikel 7.2 i eldirektivet 96/92/EG föreskriver att medlemsstaterna skall sörja för att framtagningen av tekniska regler och driftkrav för anslutning av elproducenter till kraftöverföringsnätet sker på ett objektiva och icke-diskriminerande sätt och att de offentliggörs. Det finns emellertid ingen motsvarande bestämmelse om distributionsnätet.

Det har föreslagits som en generell princip att nätoperatören bör stå för kostnaderna för anslutning av producenter av el från förnybara energikällor, detta för att främja framväxten av anläggningar för förnybara energikällor. Det är tveksamt om det är en bra modell. I själva verket skulle den leda till en situation där avståndet till nätet inte skulle ha någon betydelse för potentiella investerare. Det skulle uppmuntra oekonomiska anläggningar. För att åstadkomma en bra utbyggnad av elen från förnybara energikällor i EU är det tvärtom viktigt att man tar hänsyn till alla investeringar av betydelse i sammanhanget, däribland kostnaderna för anslutning till nätet.

Det förefaller inte ändamålsenligt att på EU-nivå fastställa obligatoriska regler om hur anslutningskostnader och andra nätkostnader skall fördelas. Man bör emellertid se till att reglerna på medlemsstatsnivå följer vissa allmänna principer:

- Man skall öppet redovisa hela den kostnad och den nytta som anslutningen av en ny anläggning för förnybara energikällor medför.
- Hänsyn skall tas till framtida kostnader och nytta för nätet, t.ex. att man kan skjuta en utbyggnad på framtiden eller helt slippa den.
- Det skall finnas regler för utbetalning av ersättning när en producent, som anslutit sig till nätet, har betalat för den utbyggnad eller anslutning som krävdes för detta, och producenter som senare ansluter sig till nätet drar nytta av det.

Kraftverk baserade på förnybara energikällor kan innebära nytta för nätet genom att man slipper nätförluster. Medlemsstaterna bör se till att denna nytta återspeglas fullt ut i de aktuella tariff- och prissystemen.

Enligt artikel 8.4 skall medlemsstaterna i sin rapport över hur lagstiftningshindren skall minskas (artikel 7.2) också ange vilka åtgärder som skall vidtas för att underlätta tillgången till nätet för el från förnybara energikällor. Dessa åtgärder skall inbegripa ett eventuellt införande av tvåvägsmätning.

2.5 Definitioner i detta förslag (artikel 2)

Enligt den grundläggande definitionen i förslaget till direktiv avser el från förnybara energikällor el som härrör från förnybara icke-fossila energikällor, och särskilt ”vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraftverk med en högsta kapacitet på 10 megawatt samt biobränslen”, där biobränslen definieras som produkter från jordbruk och skogsbruk, vegetabiliskt avfall från jordbruk, skogsbruk och livsmedelsindustrin, obehandlat träavfall och korkavfall. Således skall medlemsstaterna uppfylla skyldigheterna i direktivet beträffande nationella mål för förbrukningen av el från förnybara energikällor (artikel 3), utfärdande av ursprungsgarantier för el från förnybara energikällor (artikel 5), myndighetsförfaranden (artikel 6) och nätfrågor (artikel 7) med avseende på alla de förnybara källor till el som nämns ovan.

Sedan vitboken om förnybara energikällor antogs har kommissionen konsekvent företrätt ståndpunkten att storskalig vattenkraft är en förnybar energikälla. Kommissionen anser också att storskalig vattenkraft i allmänhet är konkurrenskraftig och att den inte behöver särskilt stöd. Det finns emellertid goda argument för att inkludera storskalig vattenkraft i de nationella målen (artikel 3) och

ursprungsgarantin (artikel 5): Vitbokens vägledande mål om 12 % inkluderade el producerad från stora vattenkraftverk. Det är därför i överensstämmelse med målet i vitboken att de mål för den framtida förbrukningen av el från förnybara energikällor som skall fastställas av medlemsstaterna på nationell nivå skall omfatta el från storskalig vattenkraft. Det skulle naturligtvis vara möjligt att matematiskt sett ta bort storskalig vattenkraft från målet i vitboken och medlemsstaternas mål men detta skulle leda till en motsvarande minskning av det välkända målet på 12 % och besläktade nationella mål och det skulle kunna ge upphov till förvirring. Dessutom, i den mån som storskalig vattenkraft erkänns av kommissionen som en förnybar energikälla ger dess certifiering ett mervärde till konsumenten som har ett berättigat intresse av att elen framställs från förnybara energikällor, särskilt inom ramen för frivilliga inköpssystem.

Eftersom storskalig vattenkraft i princip är konkurrenskraftig och i avsaknad av bevis för motsatsen finns det inga skäl varför storskalig vattenkraft bör dra nytta från ett framtida harmoniserat stödsystem på europeisk nivå, t.ex. ett system med gröna certifikat. I artikel (5) fastställs att det i certifikaten skall anges om kapaciteten när det gäller vattenkraftverk ligger över eller under 10 MW. Detta gör det möjligt att undanta storskalig vattenkraft från tillträde till ett harmoniserat stödsystem.

2.6 Översyn av direktivets bestämmelser (artikel 8)

Syftet med detta direktiv är att främja en betydande ökning av andelen förnybara energikällor i hela gemenskapen. Utvecklingen måste därför övervakas noggrant, och om resultaten uteblir måste nödvändiga åtgärder vidtas. Det föreslås därför att kommissionen skall lägga fram utförliga rapporter till rådet och Europaparlamentet om genomförandet av detta direktiv och ta hänsyn till

- resultat som uppnåtts som en följd av eldirektivet 96/92/EG,
- resultat som uppnåtts när det gäller att uppfylla åtagandena om klimatförändringen,
- resultat som uppnåtts när det gäller att återspegla de externa kostnaderna för el från icke-förnybara energikällor,
- effekterna av stödsystem och statligt stöd både vad gäller el från förnybara och icke-förnybara energikällor, och
- nationella rapporter om inhemska mål för förnybara energikällor och i vilken mån målen har uppfyllts, jfr artikel 3.

Rapporten kommer, om nödvändigt, att läggas fram redan två år efter direktivets ikraftträdande, men under alla omständigheter senast den 31 december 2004. En slutrapport skall läggas fram av kommissionen senast den 1 januari 2009.

Rapporterna skall, om det anses nödvändigt, innehålla konkreta förslag till ytterligare utveckling på det här området.

3 EXPERTGRUPP

I enlighet med subsidiaritetsprincipen kommer stora delar av genomförandet i detalj av det här direktivet att ske på nationell nivå. Erfarenheterna från olika medlemsstater och jämförelser av uppnådda resultat kommer att vara av grundläggande betydelse för att utforma ett enhetligt och ändamålsenligt system på EU-nivå för stöd till och handel med el från förnybara energikällor. Erfarenheterna från genomförandet av eldirektivet 96/92/EG har redan visat betydelsen av ett sådant tillvägagångssätt. Kommissionen föreslår därför att denna ”uppföljningsgrupp” används för detta syfte.

4 KONSEKVENSER FÖR NÄRINGSLIVET

Kravet på att medlemsstaterna skall agera för att fastställa mål för den inhemska förbrukningen av el från förnybara energikällor och fastställa åtgärder för att uppnå dem kommer sannolikt att erbjuda en viktig stimulans för tillväxten av de förnybara energikällorna. Idag är företagen inom EU bland de världsledande när det gäller att utveckla ny teknik för el från förnybara energikällor, och införandet av denna stimulans för att öka utbredningen av el från förnybara energikällor kommer att ge dessa företag möjlighet att bibehålla och till och med öka sitt konkurrensförsprång. Detta initiativ kommer att ha särskild betydelse för små och medelstora företag, eftersom dessa utgör en viktig del av den aktuella sektorn.

Kravet på att stödsystemen skall vara grundade på konkurrens och handel kommer också att få positiva effekter på kostnadseffektiviteten. Medlemsstaternas åtagande att se över befintliga lagar och föreskrifter i syfte att minska lagstiftningshindren genom att förenkla och snabba på de myndighetsförfaranden som ingår i planeringsprocessen, kommer också att förbättra näringslivsklimatet. Detta är speciellt viktigt för små och medelstora företag som ofta inte har samma sakkunskap som större företag när det gäller kontakter med planeringsmyndigheterna.

5 SAMRÅD VID UTARBETANDET AV FÖRSLAGET

Detta förslag är i linje med 1997 års vitbok om förnybara energikällor samt den första harmoniseringsrapporten och arbetsdokumentet ”El från förnybara energikällor och den inre marknaden för el”. Dessa dokument har varit föremål för omfattande diskussioner mellan kommissionens tjänstemän och medlemsstaternas myndigheter, branschorganisationer, yrkesförbund och icke-statliga organisationer. Kommissionen har också deltagit i Europaparlamentets offentliga utfrågning med rubriken ”Direktivet om den inre elmarknadens villkor för el från förnybara energikällor – en jämförelse av befintliga system inom EU, hur de fungerar rent praktiskt, hur de passar ihop med varandra och hur arbetet skall bedrivas vidare”. Vidare har den rådgivande kommittén för energifrågor, i vilken ingår företrädare för producenter av el från konventionella energikällor och förnybara energikällor, fackliga organisationer, konsumentorganisationer och miljöorganisationer, rådfrågats i en rad frågor av betydelse för det föreslagna direktivet. Medlemsstaterna har också uppmanats att lämna uppgifter om sina stödsystem. Dessa uppgifter har offentliggjorts i kommissionens arbetsdokument om stöd till el från förnybara energikällor i medlemsstaterna.

Samråd har dessutom hållits med medlemsstaterna på grundval av ett informationsdokument som delades ut vid energiministrarnas möte den 2 december 1999, i vilket viktiga frågor och alternativ när det gäller gemenskapsregler om el från förnybara energikällor togs upp.

För frågor om myndighetsförfaranden och nätutbyggnad har man också genomfört ett särskilt samråd med elleveransbranschen och organisationer som företräder producenter av el från förnybara energikällor.

6 SLUTSATSER

Antagandet av detta förslag till direktiv är ett viktigt led i gemenskapens strategi för att ytterligare öka andelen el från förnybara energikällor i EU. Det är därför även ett viktigt steg för att uppfylla EU:s åtaganden rörande klimatförändringen som fastställdes och godtogs i Kyoto.

Direktivets ikraftträdande vid denna tidpunkt kommer att ge ökad kraft för att öka produktionen av el från förnybara energikällor inom EU. Detta skulle inte endast gynna medborgarna och näringslivet i EU, utan även ge en betydande stimulans till EU-företagen inom sektorn för anläggningar och utrustning för el från förnybara energikällor där EU-företagen redan är världsledande inom EU och på exportmarknaderna.

En sådan utveckling skulle vara fördelaktig både för sysselsättningen och för EU:s tekniska och industriella bas. Den positiva inverkan på sysselsättningen bekräftades i en studie som utfördes under åren 1998-1999 i vilken sysselsättningen och de ekonomiska fördelarna från förnybara energikällor i EU utvärderades³.

Detta förslag till ett direktiv kommer inte att leda till några ytterligare utgifter i gemenskapens budget. Kostnader som hänför sig till genomförande och övervakning av detta förslag till direktiv kommer att täckas genom det fleråriga programmet för främjande av förnybara energikällor i gemenskapen (Altener) som löper till 2002.⁴

³ Studien finansierades av Europeiska kommissionen i enlighet med Altener-programmet: The impact of renewables on employment and economic growth. (Avtalsnummer 4.1030/E/97/009.)

⁴ EGT L 79, 30.3.2000, s. 79.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om främjande av el från förnybara energikällor på den inre marknaden för el

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande³,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

- (1) Potentialen för utnyttjande av förnybara energikällor utnyttjas i dag inte till fullo i gemenskapen. Det är därför nödvändigt att vidta åtgärder för att se till att denna potential utnyttjas bättre inom ramen för den inre marknaden för el.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁴ utgör ett viktigt steg i fullbordandet av den inre marknaden för el.
- (3) I artikel 6 i fördraget föreskrivs att miljöskyddskraven skall integreras i utformningen och genomförandet av gemenskapens politik och verksamhet.
- (4) Främjande av el från förnybara energikällor är, såsom beskrivs i vitboken om förnybara energikällor⁵ ("vitboken"), en viktig prioritering för gemenskapen, både av säkerhetsskäl och för att diversifiera energiutbudet, skydda miljön och främja den sociala och ekonomiska sammanhållningen. Detta underströks av rådet i dess resolution av den 8 juni 1998 om förnybara energikällor⁶ och av Europaparlamentet i dess resolution om det ovan nämna meddelandet från kommissionen⁷.

¹ EGT C , , s. .

² EGT C , , s. .

³ EGT C , , s. .

⁴ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

⁵ KOM(97) 599 slutlig.

⁶ EGT C 198, 24.6.1998, s. 1.

⁷ A4-0207/98.

- (5) I sin resolution av den 8 juni 1998 stödde rådet särskilt målet att 12 % av gemenskapens totala inre bruttoförbrukning av el, värme och bibränslen skall härröra från förnybara energikällor senast 2010, såsom anges i vitboken och uppmanade till ökade ansträngningar på gemenskapsnivå och i medlemsstaterna, samtidigt som man påminde om att de olika nationella förutsättningarna måste beaktas.
- (6) I vitboken räknades dessutom det vägledande målet på 12 % om till en bestämd andel av förbrukningen av el som framställts från förnybara energikällor. Med hänsyn till det uppdaterade scenario för elförbrukning som beskrivs i detta direktiv resulterar detta vägledande mål på 12 % i en andel på 22,1 % el som producerats från förnybara energikällor.
- (7) Ett harmoniserat regelverk för el från förnybara energikällor ingår i den handlingsplan som anges i vitboken.
- (8) Den ökade användningen av el från förnybara energikällor utgör en viktig del av det åtgärds paket som behövs för att uppfylla Kyoto-protokollet, och i varje politiskt åtgärds paket för att uppfylla ytterligare åtaganden. Den nettoeffekt för miljön som olika förnybara energikällor kan innebära bör beaktas vid genomförandet av de olika åtgärderna.
- (9) En ökad användning av el från förnybara energikällor är inte bara nödvändig för att minska växthusgaserna utan också för att minska andra skadliga utsläpp, t.ex. svaveldioxid och kväveoxider.
- (10) Rådet i sin slutsats av den 11 maj 1999⁸ och Europaparlamentet i sin resolution av den 26 maj 1998 om el från förnybara energikällor⁹ har uppmanat kommissionen att lägga fram ett konkret förslag till gemenskapsregler om hur el från förnybara energikällor skall ges tillträde till den inre marknaden. Dessutom har Europaparlamentet i sin resolution av den 30 mars 2000 om el från förnybara energikällor och den inre marknaden för el¹⁰ betonat att det är nödvändigt med bindande och ambitiösa mål för förnybar energi på nationell nivå för att nå resultat och för att uppnå gemenskapsmålen.
- (11) I överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen såsom de kommer till uttryck i artikel 5 i fördraget måste allmänna principer som anger ramar och mål fastställas på gemenskapsnivå, men det närmare genomförandet av dem bör överlätas på medlemsstaterna, vilket ger varje medlemsstat möjlighet att välja det sätt som bäst motsvarar dess speciella situation. Detta direktiv skall begränsas till minsta antal åtgärder för att dessa mål skall kunna uppnås och inte gå utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål.
- (12) Även om el framställd vid stora vattenkraftverk för närvarande är den viktigaste formen av el från förnybara energikällor kan denna i allmänhet konkurrera med el från konventionella källor och den bör därför inte omfattas av detta direktiv, utom när det gäller bestämmelserna om nationella mål och ursprungscertifiering.

⁸ 8013/99.

⁹ A4-0199/98.

¹⁰ A5-0078/2000.

- (13) För att på medellång sikt åstadkomma en ökad marknadsandel för el från förnybara energikällor måste alla medlemsstater ställa upp nationella mål för förbrukningen av el från förnybara energikällor, liksom detaljerade planer för att uppnå dessa mål.
- (14) Dessa nationella mål måste, enskilt och sammantaget, vara förenliga med målet att uppnå en fördubbling av andelen förnybara energikällor av den totala energiförbrukningen i gemenskapen till år 2010 som anges i vitboken och med de åtaganden rörande klimatförändringen som gemenskapen gjorde i Kyoto och med eventuella nationella åtaganden rörande klimatförändringen som gjorts i detta sammanhang. En ram baserad på välgrundade och genomskådliga metoder bör fastställas för angivandet av sådana nationella mål.
- (15) Kommissionen bör utvärdera medlemsstaternas nationella mål och politik, särskilt i fråga om förenligheten med vitboken och de åtaganden rörande klimatförändringen som kommissionen accepterat i Kyoto, och bör om nödvändigt till Europaparlamentet och rådet lägga fram förslag till individuella och bindande nationella mål för att uppnå en sådan förenlighet.
- (16) Ökade möjligheter till handel och konkurrens skulle bidra till att öka andelen el från förnybara energikällor inom gemenskapen genom att leda till lägre kostnader och göra det lättare att till fullo utnyttja potentialen för att utveckla förnybara energikällor i gemenskapen, som bl.a. är beroende av geografiska omständigheter.
- (17) För att underlätta handeln med el från förnybara energikällor och för att öka tydligheten beträffande förbrukarnas möjlighet att välja mellan el producerad på konventionellt sätt och el från förnybara energikällor behövs certifiering som garanterar ursprunget för el från förnybara energikällor. Det är viktigt att alla former av el som framställs från förnybara energikällor omfattas av sådana ursprungsgarantier. Följaktligen bör bestämmelserna om ursprungsgaranti tillämpas på stora vattenkraftverk.
- (18) Offentligt stöd till el från förnybara energikällor grundas på antagandet att den på lång sikt kan konkurrera med konventionellt framställd el. Sådant stöd kommer att vara nödvändigt för att uppnå gemenskapens mål när det gäller utbredningen av sådan el, särskilt så länge elpriserna på den inre marknaden inte fullt ut avspeglar de sociala och miljömässiga kostnaderna respektive fördelarna med de energikällor som används. Behovet av offentligt stöd till förnybara energikällor erkänns därför i gemenskapens riktlinjer om statligt stöd för miljöskydd¹¹. Bestämmelserna i fördraget och särskilt artiklarna 87 och 88 i detta kommer emellertid att fortsätta att gälla för sådant stöd.
- (19) I medlemsstaterna finns olika stödmekanismer på nationell nivå för förnybara energikällor, bland annat investeringsstöd, skattebefrielser eller skattelättnader, skatteåterbetalningar och system med direkt prisstöd.
- (20) Det är för tidigt att fatta ett beslut om ett gemenskapsomfattande regelverk för stödsystem, med hänsyn till de begränsade erfarenheterna av nationella system och den nuvarande relativt låga andelen prisstött förnybar el inom gemenskapen.
- (21) Det är emellertid nödvändigt att på medellång sikt anpassa stödsystemen till principerna för den framväxande inre elmarknaden. Det är därför lämpligt att

¹¹ EGT C 72, 10.3.1994, s. 3.

kommissionen övervakar situationen och lägger fram en rapport om de erfarenheter som har vunnits vid tillämpningen av nationella system. Om så är nödvändigt mot bakgrund av slutsatserna i den rapporten bör kommissionen lägga fram ett förslag till en gemenskapsram avseende stödsystem för el från förnybara energikällor. Detta förslag bör vara förenligt med principerna för den inre elmarknaden, ta hänsyn till olika teknikens särdrag, vara effektivt och enkelt samt omfatta tillräckliga övergångsbestämmelser för att bibehålla investerarnas förtroende och undvika kostnader som inte är täckta.

- (22) För att underlätta utvecklingen av en marknad för förnybara energikällor bör effekterna på sysselsättningen och den sociala sammanhållningen beaktas.
- (23) En ökad utbredning på marknaden för el från förnybara energikällor medför skalfördelar som minskar kostnaderna.
- (24) Små och medelstora företag och oberoende kraftproducenter spelar en viktig roll vid produktionen av el från förnybara energikällor. Deras tillträde till marknaden för el från förnybara energikällor bör främjas och därmed förbättra sysselsättningsmöjligheterna för företag i denna sektor.
- (25) Hänsyn bör tas till att sektorn för förnybar energi har en särpräglad struktur med många små och medelstora företag, särskilt vid översynen av myndigheternas förfaranden för att lämna byggnadslov för anläggningar som producerar el från förnybara energikällor.
- (26) Kostnaderna för att ansluta nya elproducenter till nätet, som använder förnybara energikällor, bör vara öppna för insyn och icke-diskriminerande, och erforderlig hänsyn bör tas till den nytta lokala elproducenter innebär för nätet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel I

Tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1

Syftet med detta direktiv är att skapa en gemensam ram för att främja en ökning av de förnybara energikällornas bidrag till elproduktionen på den inre marknaden för el.

Artikel 2

För det ändamål som avses i detta direktiv skall definitionerna i direktiv 96/92/EG tillämpas.

I detta direktiv avses med

1. *förnybara energikällor*: förnybara icke-fossila energikällor (vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi och vattenkraftverk med en högsta kapacitet på 10 megawatt samt biobränslen, dvs. produkter från jordbruk och skogsbruk, vegetabiliskt avfall från jordbruk, skogsbruk och livsmedelsindustrin, obehandlat träavfall och korkavfall),
2. *el från förnybara energikällor*: elektricitet producerad i kraftverk där enbart förnybara energikällor används, inbegripet den andel av elkraften som produceras från förnybara energikällor i hybridkraftverk som använder konventionella energikällor, framför allt för reservproduktion,
3. *stödsystem*: en mekanism som på grundval av statlig reglering ger en elproducent direkt eller indirekt offentligt stöd, inbegripet bland annat direkt prisstöd i form av en subvention per levererad och såld kilowattimme (t.ex. kvotsystem som tillåter upphandling eller gröna certifikat, system med fasta inmatningspriser eller fasta premier), investeringsstöd och skattebefrielse,
4. *elförbrukning*: inhemskt producerad el plus importerad el minus exporterad el (bruttoförbrukning).

Kapitel II

Nationella mål för förbrukningen av el från förnybara energikällor

Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att se till att förbrukningen av el från förnybara energikällor utvecklas i enlighet med de fastställda mål som avses i

punkt 2. Vid tillämpningen av denna artikel skall vattenkraftverk med en kapacitet på över 10 megawatt betraktas som en förnybar energikälla.

2. Senast ett år efter detta direktivs ikraftträdande och därefter vart femte år skall medlemsstaterna anta och offentliggöra en rapport med nationella mål för den framtida förbrukningen av el från förnybara energikällor. Genom dessa mål skall den nationella förbrukningen av el från förnybara energikällor i framtiden fastställas uttryckt som årligen förbrukade kilowattimmar eller som en procentuell andel av elförbrukningen per år, för de följande tio åren. De skall vara förenliga med målet att förnybara energikällor skall stå för 12 % av den inre bruttoenergiförbrukning senast 2010, i enlighet med vitboken om förnybara energikällor och särskilt med målet om 22,1 % andel el från förnybara energikällor i gemenskapens totala elförbrukning senast 2010 som det hänvisas till i bilagan till detta direktiv. De skall dessutom vara förenliga med eventuella nationella åtaganden som gjorts i samband med de åtaganden rörande klimatförändringen som gemenskapen gjorde i Kyoto och därefter. I rapporten skall också redogöras för de åtgärder som vidtagits och som skall vidtas på nationell nivå för att uppnå dessa mål.

Medlemsstaterna skall varje år offentliggöra en rapport som skall innehålla en analys av framstegen när det gäller att uppfylla tidigare års nationella mål och som skall ange i vilken utsträckning de vidtagna åtgärderna är förenliga med nationella åtaganden beträffande klimatförändringen.

3. Kommissionen skall varje år på grundval av de rapporter från medlemsstaterna som avses i punkt 2 bedöma i vilken utsträckning de nationella målen, individuellt och kollektivt, är förenliga med de fastställda mål som avses i punkt 2 och offentliggöra sina slutsatser i en årlig rapport.
4. Om kommissionen mot bakgrund av den rapport som avses i punkt 3 bedömer att de nationella målen inte kan anses förenliga med de fastställda mål som avses i punkt 7, skall den inför Europaparlamentet och rådet lägga fram förslag om individuella och bindande nationella mål.

Kapitel III

Tillträde för el från förnybara energikällor till den inre marknaden för el

Artikel 4 *Stödsystem*

Kommissionen skall övervaka tillämpningen av stödsystem i medlemsstaterna, och senast fem år efter detta direktivs ikraftträdande lägga fram en rapport om den erfarenhet som har vunnits i samband med tillämpningen och samexistensen av olika nationella stödsystem i medlemsstaterna. Mot bakgrund av slutsatserna i denna rapport kommer kommissionen vid behov att lägga fram ett förslag till en gemenskapsram avseende stödsystem för el från förnybara energikällor. Detta förslag skall

- a) vara förenligt med principerna för den inre elmarknaden,
- b) ta hänsyn till särdragen för olika tekniker i samband med förnybara energikällor,

- c) vara effektivt och enkelt,
- d) omfatta tillräckliga övergångsbestämmelser för att behålla investerarnas förtroende.

Bestämmelserna i fördraget, särskilt artiklarna 87 och 88 skall gälla för stödsystemen.

Artikel 5

Ursprungsgaranti för el från förnybara energikällor

1. Medlemsstaterna skall, inom två år från detta direktivs ikraftträdande, se till att el från förnybara energikällor kan garanteras härröra från sådana energikällor i den mening som avses i detta direktiv i enlighet med objektiva och icke-diskriminerande kriterier som fastställs av respektive medlemsstat. De skall utfärda garanticertifikat med detta innehåll. Vid tillämpningen av denna artikel skall vattenkraftverk med en kapacitet på över 10 megawatt betraktas som en förnybar energikälla. På certifikaten skall det anges vilken energikälla som elen härrör från och, när det gäller vattenkraftverk, om kapaciteten är över eller under 10 megawatt.
2. Garanticertifikat skall göra det möjligt för producenter av el från förnybara energikällor att visa att den el de säljer är el från förnybara energikällor enligt detta direktiv. Sådana certifikat skall erkännas ömsesidigt av medlemsstaterna. Vägran att erkänna sådana certifikat, särskilt skäl som hänför sig till bedrägeribekämpning, måste grundas på objektiva, tydliga och icke-diskriminerande kriterier. Tvister skall avgöras av kommissionen.
3. Medlemsstaterna skall för utfärdandet av sådana garanticertifikat, inom ett år efter detta direktivs ikraftträdande, utse ett behörigt organ som skall vara oberoende i förhållande till producenter och distributörer.
4. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga mekanismer för att säkerställa att certifieringen är både riktig och tillförlitlig och de skall i den rapport som avses i artikel 3.2 andra stycket beskriva de åtgärder som vidtagits för att säkerställa certifieringssystemets tillförlitlighet.
5. Efter samråd med nationella experter skall kommissionen i den rapport som avses i artikel 8 beakta de former och tillvägagångssätt som medlemsstaterna bör följa vid certifiering av el från förnybara energikällor. Vid behov skall kommissionen föreslå Europaparlamentet och rådet att gemensamma regler antas om detta.

Kapitel IV

Myndighetsförfaranden

Artikel 6

1. Medlemsstaterna skall se över nuvarande lagstiftning om tillståndsförfaranden för uppförande av kraftverk baserade på förnybara energikällor, för att få fram effektivare och snabbare förfaranden på lämplig myndighetsnivå och se till att reglerna är objektiva, öppna och icke-diskriminerande samt att full hänsyn tas till särdragen hos de olika tekniska lösningarna för förnybar energi.

2. Medlemsstaterna skall senast två år efter ikraftträdandet av detta direktiv offentliggöra en rapport om den översyn som avses i punkt 1 med en beskrivning av de åtgärder som skall vidtas för att minska lagstiftningshinder och andra hinder för att öka produktionen av el från förnybara energikällor. Rapporten skall särskilt omfatta följande frågor:
 - a) Samordning mellan de olika myndigheter som sköter tillståndsgivningen för kraftverk baserade på förnybara energikällor.
 - b) Rimliga maximala handläggningstider för ansökningar om tillstånd.
 - c) Införande av ett snabbplaneringsförfarande för producenter av el från förnybara energikällor.
 - d) Där så är tillämpligt, möjlighet att införa bestämmelser som innebär att en sökande automatiskt får tillstånd om den behöriga myndigheten inte inom en viss tid fattat beslut om ansökan.
 - e) Inrättande av ett enda inlämningsställe på lämplig myndighetsnivå, för ansökningar om tillstånd att uppföra kraftverk baserade på förnybara energikällor.
 - f) Identifiering av lämpliga platser på nationell, regional eller lokal nivå för uppförande av ny kraftproduktionskapacitet baserad på förnybara energikällor.
 - g) Särskilda riktlinjer för planering av projekt för el från förnybara energikällor.
 - h) Utseende av ett organ ett offentligt eller privat organ som skall vara medlare vid tvister mellan tillståndsgivande myndigheter och dem som ansöker om tillstånd.
 - i) Införande av omfattande informations- och utbildningsprogram avseende teknik för att utnyttja förnybara energikällor, avsedda för personal som handlägger tillståndsärenden.
3. Kommissionen skall, i den rapport som avses i artikel 8 och på grundval av de rapporter som avses i punkt 2 i denna artikel göra en bedömning av bästa metoder för att minska lagstiftningshinder och andra hinder för att öka produktionen av el från förnybara energikällor.

Kapitel V

Anslutning till nätet

Artikel 7

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att operatörer av kraftöverföringsnät och av eldistributionssystem beviljar prioriterat tillträde på sitt territorium för att överföra och distribuera el från förnybara energikällor.
2. Medlemsstaterna skall kräva att operatörer av kraftöverföringsnät och eldistributionsnät utarbetar och offentliggör standardregler om fördelningen av

kostnader för sådana tekniska anpassningar, t.ex. nätanslutningar och nätutbyggnader, som behövs för att införliva en ny elproducent som skall mata nätet från förnybara energikällor.

Dessa regler skall grunda sig på objektiva och icke-diskriminerande kriterier som är öppna för insyn, och särskild hänsyn skall tas till framtida kostnader och nytta som anläggningarna i systemet med förnybara energikällor ger upphov till.

3. Operatörer av kraftöverföringsnät och eldistributionsnät skall förse en ny elproducent, som önskar bli ansluten, med en uttömmande och detaljerad beräkning av de kostnader som anslutningen medför.
4. Medlemsstaterna skall kräva att operatörer av kraftöverföringsnät och eldistributionsnät utarbetar och offentliggör standardregler för fördelningen av kostnader för systeminstallationer, t.ex. nätanslutningar och nätutbyggnader, mellan alla elproducenter som drar nytta av dem.

Kostnadsfördelningen skall genomföras med hjälp av ett lämpligt kompensationsystem och skall grunda sig på objektiva och icke-diskriminerande kriterier, som är öppna för insyn, varvid särskild hänsyn skall tas till den nytta som både de ursprungligen anslutna elproducenterna och de sedermera tillkomna samt överförings- och eldistributionsföretagen har av anslutningarna.

5. Medlemsstaterna skall i den rapport som avses i artikel 6.2 även överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att underlätta tillgången till nätet för el från förnybara energikällor. I denna rapport skall särskilt behovet av att införa tvåvägsmätning underökas.

Kapitel VI

Slutbestämmelser

Artikel 8

På grundval av bland annat de resultat som uppnåtts i gemenskapen senast den 1 januari 2004 som en följd av direktiv 96/92/EG, samt de framsteg som gjorts när det gäller att uppfylla åtagandena avseende klimatförändringen, och med de rapporter som medlemsstaterna upprättat enligt artiklarna 3.2 och 6.2, skall kommissionen vid behov, två år efter ikraftträdandet av detta direktiv och under alla förhållanden senast den 31 december 2004, för Europaparlamentet och rådet lägga fram en rapport om genomförandet av detta direktiv.

Kommissionen skall utarbeta en slutrapport senast den 1 januari 2009.

Rapporterna skall beakta de framsteg som gjorts när det gäller att återspegla de externa kostnaderna för el som inte härstammar från förnybara energikällor samt effekterna av statligt stöd till el från icke-förnybara energikällor.

I slutrapporten skall hänsyn särskilt tas till medlemsstaternas möjligheter att uppfylla de mål som fastställts inom ramen för artikel 3 och förekomsten av diskriminering mellan olika energikällor.

Vid behov skall kommissionen tillsammans med rapporterna överlämna ytterligare förslag till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 9

Medlemsstaterna skall senast den 31 maj 2001 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 10

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 11

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA 1

Vägledande siffror för medlemsstaternas mål.

I denna bilaga ges den vägledning för fastställandet av nationella mål för el från förnybara energikällor, som det hänvisas till i skäl (14) i ingressen.

1. Analytisk grund

Följande faktorer har använts för analys och beräkning av de siffror som tabellen i avsnitt 3 innehåller:

- Uppdatering av "Bästa-metod-scenariot" i TERES II-studien¹ med beaktande av den nya utvecklingen inom området förnybara energikällor.
- Officiell data från EUROSTAT 1997 angående förbrukningen av el från förnybara energikällor per medlemsstat.
- Bruttoelförbrukningen av el per medlemsstat, från det grundscenario som finns i "Energy in Europe - European Union Energy Outlook to 2020", offentliggjord i november 1999².
- Åtgärdsplaner, strategier, vitböcker etc. offentliggjorda av medlemsstaterna, samt olika sektoriella studier och nyligen utgivna rapporter i vilka potentialer och trender för förnybar energi analyseras, har använts som en viktig grund för analysen.

2. Metod

Beräkningen av medlemsstaternas vägledande mål för el från förnybara energikällor grundas på principen att målen sammanlagt skall överensstämja med målet i vitboken om att fördubbla bidraget av el från förnybara energikällor till 12 % av den inre bruttoförbrukningen av energi till år 2010 och att detta skulle kunna uppnås genom en gemensam ansträngning grundat på varje medlemsstats tekniska och ekonomiska potentialer.

I vitboken har denna andel om 12 % av de totala förnybara energikällorna av den inre bruttoförbrukningen av energi räknats om till en bestämd andel för förbrukningen av el som produceras från förnybara energikällor. Vitboken innehåller med andra ord prognoser för den utveckling av el från förnybara energikällor som behövs för att uppnå det totala målet om

¹ TERES II – The European Renewable Energy Study, Europeiska kommissionen, 1997. Genom olika scenarier analyseras i TERES II graden av politiska åtgärder som är nödvändig för att uppfylla gemenskapens mål för utvecklingen av förnybara energikällor. TERES II förbereddes för Europeiska kommissionen inom ramen för ALTENER-programmet och användes som huvudsaklig analytisk grund för utkastet till vitboken.

² Energy in Europe – European Union Energy Outlook to 2020, ett specialnummer från november 1999, Europeiska kommissionen – the Shared Analysis Project.

12 %. Resultaten av dessa prognoser kräver en fördubbling av el från förnybara energikällor från 337 TWh (14,3 %) 1995 till 675 TWh (23,5 %) 2010. Dessa prognoser har använts som utgångspunkt för analysen.

En granskning av medlemsstaternas befintliga mål visar att de inte är tillräckligt ambitiösa för att sammanlagt nå målet om 12 % eller den bestämda andel el från förnybara energikällor som förutsägs i vitboken.

För att inrätta ett antal vägledande mål för medlemsstaterna som är förenliga med målet i vitboken har en uppdaterad version av den energimodell som används för förberedandet av vitboken använts som den huvudsakliga analytiska grunden, med beaktande av de senast tillgängliga siffrorna (EUROSTAT-siffrorna från 1997 tillsammans med siffror för den inre bruttoförbrukningen av el från grundscenariot³, använts i utformningsprocessen. Dessutom har ny teknisk utveckling, som t.ex. framsteg inom vindkraftstekniken, marknadspenetreringskurvor etc. inkluderats i beräkningen).

Den energimodell som används är SAFIRE (Strategic Assessment Framework for the Implementation of Rational Energy), som redan användes i undersökningen TERES II och som ursprungligen utvecklades inom ramen för programmet Joule II⁴.

SAFIRE är en mycket sofistikerad databas och datamodell som bland annat innehåller landspecifika databaser med information om energiefterfrågan per sektor, energipriser, teknikkostnader och tillgängliga resurser för förnybar energi. För denna uppgift har SAFIRE tillämpats på landspecifik bas för de 15 EU-länderna genom att använda scenariot med bästa metod i TERES II-undersökningen vilket är det scenario som ligger bakom 12 %-målet i vitboken.

Medlemsstaternas senaste befintliga mål och strategier har använts som referenser för att godkänna resultaten av beräkningarna i uppdateringen av TERES II och att kontrollera om det finns någon möjlig överensstämmelse mellan modellprognoser och nuvarande mål i medlemsstaterna.

3. Vägledande siffror för medlemsstaternas mål

De procentsatser och antal TWh per medlemsstat som anges i tabellen nedan är ett resultat av den ovan beskrivna analysen. Medlemsstaternas vägledande mål överensstämmer sammanlagt med målet i vitboken, vilket i en uppdaterad analys leder till en total andel el från förnybara energikällor av EU:s sammanlagda elförbrukning på 22 % till år 2010⁵. De vägledande målen per medlemsstat uttrycks som en procentsats av bruttoelförbrukningen år 2010⁶. Siffrorna i TWh anges som en referens.

Siffror som hänför sig till varje lands bruttoelförbrukning tas från grundscenariot "Energi i Europa". I detta grundscenario förutspås en ökning av den slutliga energiefterfrågan på 1,2 %

³ Se fotnot 14.

⁴ SAFIRE, Europeiska kommissionen, Generaldirektorat XII, Vetenskap, forskning och utveckling, 1995.

⁵ Prognoserna i vitboken baserades på ett äldre scenario för elförbrukning. För denna beräkning har det nya scenariot om elförbrukningen från 1999 använts, och därigenom räknas procentsatsen el från förnybara elkällor om från 23,5 % till en andel på 22,1 %. En förbrukning på 675 TWh som förutspåddes i vitboken för att bidra till 12 %-målet för alla förnybara energikällor kommer att resultera i en andel av elen på 22,1 %.

⁶ I detta direktiv avses i artikel 2 med *elförbrukning*: inhemskt producerad el plus importerad el, minus exporterad el (bruttoförbrukning).

årligen mellan 1995 och 2010. Om medlemsstaterna når en lägre bruttoelförbrukning än i grundscenariot skulle samma procentmål leda till en mindre förbrukning i TWh av el från förnybara energikällor.

Vägledande siffror för medlemsstaternas mål för de förnybara energikällornas bidrag till bruttoelförbrukningen år 2010

	Procentsats*	<i>TWh</i>
Österrike	78,1	55,3
Belgien	6,0	6,3
Danmark	29,0	12,9
Finland	35,0	33,7
Frankrike	21,0	112,9
Tyskland	12,5	76,4
Grekland	20,1	14,5
Irland	13,2	4,5
Italien	25,0	89,6
Luxemburg	5,7	0,5
Nederländerna	12,0	15,9
Portugal	45,6	28,3
Spanien	29,4	76,6
Sverige	60,0	97,5
Förenade kungariket	10,0	50,0
Europeiska unionen	22,1 %	674,9

* Förbrukning av el från förnybara energikällor som procentsats av den totala bruttoförbrukningen av el på 3 058 TWh som beräknats enligt grundscenariot

4. Medlemsstaternas officiella siffror enligt EUROSTAT för 1997 för el från förnybara energikällor jämfört med vägledande mål för 2010

	% el från förnybara energikällor 1997	% el från förnybara energikällor 2010	% el från förnybara energikällor 1997 utan storskalig vattenkraft	% el från förnybara energikällor 2010 utan storskalig vattenkraft
Österrike	72,7	78,1	10,7	21,1
Belgien	1,1	6,0	0,9	5,8
Danmark	8,7	29,0	8,7	29,0
Finland	24,7	35,0	10,4	21,7
Frankrike	15,0	21,0	2,2	8,9
Tyskland	4,5	12,5	2,4	10,3
Grekland	8,6	20,1	0,4	14,5
Irland	3,6	13,2	1,1	11,7
Italien	16,0	25,0	4,5	14,9
Luxemburg	2,1	5,7	2,1	5,7
Nederländerna	3,5	12,0	3,5	12,0
Portugal	38,5	45,6	4,8	21,5
Spanien	19,9	29,4	3,6	17,5
Sverige	49,1	60,0	5,1	15,7
Förenade kungariket	1,7	10,0	0,9	9,3
Europeiska unionen	13,9 %	22,1 %	3,2	12,5 %

Möjligheterna av att använda storskalig vattenkraft beror i stor utsträckning på de geografiska villkoren. För att ta hänsyn till detta anges ovanstående jämförelser både med och utan storskalig vattenkraft. Skillnaderna i landssiffrorna avseende den nuvarande andelen el från förnybara energikällor utan storskaligt vattenkraft visar i viss utsträckning om strategin för främjande av förnybara energikällor har genomförts framgångsrikt.

Det bör nämnas att utvecklingen efter 1997, för vilken inga officiella siffror om el från förnybara energikällor från EUROSTAT är tillgängliga, visar en positiv utveckling och kraftfulla främjandestrategier i flera länder.